

IV. BÖLÜM

1972 VE 1984 İLAÇ FİYAT KARARNAMELERİNİN KONJONKTÜRÜNDE, İLAÇ SANAYİNİN MALİYET YAPISI

Araştırmamızın, «Türkiye’de İlaç Fiyatlarının Oluşumunu Belirleyen Kararnameler»le ilgili III. Bölümünde de zikrettiğimiz üzere, memleketimizde en uzun süre yürürlükte kalan fiyat kararnamesi, 1972 tarihli kararname olmuştur.

Bu kararnamenin, zamanla bazı hususlarda günün şartlarına cevap verememesi, bazen tabii, bazen ise suni olarak Ülkenin sık sık ilaç sıkıntısına düşmesine neden olmuştur. Bu durum, mevcut kararnamede bazı değişikliklerin yapılma ihtiyacını gündeme getirmiştir. Ancak, günün Hükümeti, kararnamenin bazı maddelerini değiştirmenin yerine, ilaç fiyat politikasını tümüyle değiştirmeyi yeğlemiş ve ilacı, salt piyasa ekonomisinin kuralları içindeki bir meta gibi kabul ederek, 1984 fiyat kararnamesini hazırlamıştır.

İşte, taban tabana zıt görüşlerle hazırlanmış olan bu kararnameler «İlaç Sanayinin Maliyet Yapısı»nda da büyük değişikliklere yol açmıştır.

O nedenle, gerekli tetkik ve tenkitleri yapmadan önce, eski ve yeni fiyat kararnamelerinin konjontüründe oluşan «İlaç Sanayinin Maliyet Yapısı»nı örneklemekte yarar görüyoruz.

1 — 1981 Yılı İtibariyle İlaç Sanayinin Maliyet Yapısı (9) :

MALİYET UNSURLARI	1981 Yılı İtibariyle %
İmalât Giderleri	62,49
Araştırma - Geliştirme Giderleri	0,17
İlmi Büro Giderleri	0,92
Satış Giderleri (Tanıtma ve Pazarlama)	7,25
İdari Giderler (Muhabere, Planlama Personel v.s.)	4,95
Finansman Giderleri	17,76

Not : Tablo, 11 ilaç firması ile yapılan görüşmeler sonucunda hazırlanmıştır.

Kaynak : DPT, V. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ö.İ.K.R. «Beşeri İlaç Sanayii» 1982.

2 — 1987 Yılı İtibariyle İlaç Sanayiinin Maliyet Yapısı

İlaç fiyatlarının oluşumunda, bazen ambalaj malzemelerinin, bazen ise hammadde veya yardımcı maddelerin ağırlık kazandığı muhakkaktır. Bu değişkenlik, her iki unsurun da maliyet yapısı içindeki oranlarının zaman zaman farklılıklar arzemesine neden olmakta ve kesin rakamlarla belirtmelerini mümkün kılmamaktadır.

Bununla birlikte, İlaç Sanayii, (bu değişkenlik özelliğini de önceden kaydetmek şartıyla) genelde İlaç Sanayiinin maliyet yapısını şu şekilde çizmiş bulunmaktadır. (15) :

MALİYET UNSURLARI	1987 Yılı, İtibariyle %
Hammadde ve Yardımcı Maddeler	43,9
Ambalaj Malzemesi	11,7
Direk İşçilik	5,9
Genel İmal Giderleri	6,9
Genel İdare Giderleri	6,5
Finansman Giderleri	13,6
Reklam ve Tanıtma Giderleri	11,5

Not : Araştırma yazımızın daha sonraki sayfalarında, Maliyet Unsurlarının üzerinde ayrıca durulacağından, şimdilik kısaca bahsetmekle yetiniyoruz.

1972 VE 1984 İLAÇ FİYAT KARARNAMELERİNİN
V. BÖLÜM
KONJONKTÜRÜNDE İLAÇ FİYATLARININ ANALİZİ

Bugüne kadar Basında sık sık görmeye alışageldiğimiz manşetler, iddialar ve hatta tartışmalar :

İlaç fiyatları hızla artıyor...

3 yılda, ilaca % 200 - % 300 zam...

İlaç, kârlı yatırım...

İlaç, altın oldu...

İlaç fiyatları enflasyonun da üzerine çıktı...

Dışa bağımlı olduğumuz sürece, döviz kurları arttıkça ilaç fiyatlarının da artması gayet tabiidir...

Bugünkü ilaç fiyatlarındaki artış, sunidir...

İlaç fiyatlarımız dış ülkelere kıyasla çok düşük düzeylerde seyretmektedir...

Hayır! Daha pahalıdır...

Alım gücümüzle kıyaslayalım...

Vatandaşın alım gücü, ilaç fiyatlarının gerisinde kalmıştır...

Doğru...

Yanlış...

Mübalağa...

v.s. v.s. v.s.

Araştırmamızın Takdim Bölümünde de söylediğimiz gibi, gayemiz, tüm bu iddiaların doğruluk derecesini araştırmak ve gerçekleri, tartışmalara yol açmayacak netlikte ortaya koymaktır.

Bu iddia ile, 1987 senesinin sonlarında başlatmış olduğumuz ilaj fiyatlarının retrospektif analizi çalışmaları, yaklaşık 4 ay sürmüş ve neticelenmiştir. Bu süre zarfında, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının (1984 yılının Ağustos'undan bu yana) yayınlamış olduğu tüm ilaç fiyat listeleri incelenmiş, ayrıca bu konuda Türk Eczacıları Birliğinin Bilgisayar Kütüklerinden de yararlanılmıştır.

Randomize çalışma düzeni içerisinde, en doğru neticelere varabilmek amacıyla, 38 firmaya ait 100 kalem ilaç ele alınmış (ki bu oldukça yüksek bir rakamdır) ve araştırmalar bu kalemler üzerine tek-sif edilmiştir.

Bu ilaçların büyük çoğunluğu, Lokomotif ilaçlardır. Bu arada, sürümü fazla olmamakla birlikte, tedavi alanlarında spesifiklik kazanmış ilaçlara da yer verilmiştir.

1- 4.12.1984 Tarihli Fiyak Karamamesi SonuBu İlaç Fiyatlarında Meydana Gelen Değişiklikler (16,17):

Sıra No	İLACIN ADI	31.12.984	31.12.985	Artış %	31.12.986	Artış %	31.12.987	Artış %	Total Artış %
1.	İnsidon Drajje	878	1400	59	2425	73	3225	33	267
2.	Voltaren-25 30 Draj.	759	1220	61	1890	55	1980	5	161
3.	Locacorten Pom.	369	600	63	1880	80	1525	41	313
4.	Adelphan tab.	143	230	61	365	59	550	51	285
5.	Dorsilon 20 tab.	395	500	27	760	52	1075	41	172
6.	Urografin %76	854	1380	62	2286	66	3184	39	273
7.	Eugynon drsje	281	450	60	727	62	978	35	248
8.	Primobolan 100mg.	953	1380	45	2286	66	3433	50	260
9.	Depostat Ampul	1798	2880	60	4792	66	7049	47	292
10.	Talcid Tablet	295	480	63	773	61	1142	48	287
11.	Prent Tablet	2041	2880	41	4781	66	7170	50	251
12.	İncidal Drajje	371	540	46	898	64	1233	39	232
13.	Aspirin 0,5 Tab.	86	120	40	190	58	278	46	223
14.	A-ferin Kapsül	228	340	49	623	83	710	14	211
15.	Pulcaryl Tablet	171	265	55	398	50	510	28	198
16.	Tambutol Tablet	1267	1550	22	2633	70	3150	20	148
17.	Panalgin Tablet	139	200	44	356	78	500	40	259
18.	Brufen 200x30 Drajje	503	730	45	1328	82	1740	31	246

Sıra No	ILACIN ADI	31.12.984	31.12.985	Artis %	31.12.986	Artis %	31.12.987	Artis %	Total Artis %
19.	Fludex 20 Draje	894	1127	26	1871	66	3195	70	257
20.	Diamicon 60 Tab.	1512	2750	82	4793	74	8250	72	445
21.	Carovigen Kapsül	167	298	78	811	172	919	13	450
22.	Adecal Granül	249	378	52	691	83	867	25	248
23.	Tiranxilene 5mg.	295	480	63	872	82	1070	23	262
24.	Pregeril Retard Tab.	1416	2300	62	4393	91	6500	48	359
25.	Metiler Draje	324	-	-	890	-	1530	72	372
26.	Buskoaljin Komp.Tab	378	495	31	900	82	1100	22	191
27.	Astma Sanol Aerosol	411	740	80	1280	73	2400	88	483
28.	Pilokarsol Gtt.	275	600	118	1140	90	1734	52	530
29.	Bredil Sirup	413	550	33	1665	94	1222	15	195
30.	Erythrocin 500mg.Tab.	2123	3334	57	4760	43	-	-	124
31.	Erythrocin Granül	483	817	69	3300	304	3150	-5	552
32.	Bevitin-C Draje	270	420	56	1140	171	1140	-	322
33.	Alfoxyl 500mg.Tab.	993	1494	50	2790	87	3170	14	319
34.	Sulfatrim Tablet	320	488	53	954	95	1251	31	290
35.	Emedur Draje	377	492	31	1025	108	1555	52	312
36.	Balya Kap.	251	395	57	603	53	960	59	282

Sıra No	ILACIN ADI	31.12.984	31.12.985	Artis %	31.12.986	Artis %	31.12.987	Artis %	Total Artis %
37.	Duphaston Tab,	1844	2600	41	4735	82	7370	56	299
38.	Celeston Cron.Amp.	451	680	51	1249	84	1860	49	312
39.	Lincoocin Amp. 600mg	329	475	44	814	71	1100	35	234
40.	Garamycin 80mg.Amp	202	300	49	556	85	760	37	276
41.	Azosilin 30 Tablet	1648	2501	52	4910	96	5612	14	240
42.	Tetralet 500	539	1145	112	2050	79	2685	31	298
43.	Tranko Buskas 40'luk	737	1148	56	1580	38	1580	-	114
44.	Alfasilin 500 Kap.	947	1500	58	2735	82	2930	7	209
45.	Epdantoin Simp.	253	417	65	550	32	934	70	269
46.	Kullil Draje	302	408	35	668	64	1130	69	274
47.	Fenasthma Suruf	291	451	55	762	69	914	20	214
48.	Kemacetine Succinate	187	450	141	860	91	1300	51	595
49.	Vifer Kapsul	384	525	37	1096	109	1600	46	316
50.	Getamisin 80mg.Ampul	202	300	49	545	82	760	39	276
51.	isovit Tab,	234	480	105	913	90	1200	31	412
52.	Bethovate Pomad	455	750	65	1275	70	1845	45	305
53.	Ventolin Tablet	399	590	48	675	14	925	37	131
54.	Corsa Kapsul	164	270	65	525	94	750	43	357

Sıra No	İLACIN ADI	31.12.984	31.12.985	Artış %	31.12.986	Artış %	31.12.987	Artış %	Total Artış %
55.	Ergafein Draje	127	200	57	386	93	650	68	411
56.	Tetrâ Kapsül	321	495	54	702	42	1320	88	311
57.	Enter-Sal Draje	212	340	60	530	56	950	79	348
58.	Rolan Kapsül	250	371	48	519	40	959	85	283
59	Gestanon Tablet	561	900	60	1496	66	2200	47	292
60.	Humegon 10 Ampul	30993	39200	26	77616	98	105000	35	238
61.	Novalgin 20 tablet	129	190	47	380	100	600	58	365
62.	Novalgin 2cc.Amp.	329	620	88	1020	65	1800	76	447
63.	Baralgin Tablet	350	575	64	997	73	1300	30	271
64.	Liocaine 200ml.Şurup	255	516	102	778	51	1450	86	468
65.	Ovral Draje	260	426	64	668	57	869	30	234
66.	Streptomagma Şurup	287	600	109	715	19	1030	72	328
67.	Bismomagnesie	329	530	61	962	82	1150	20	249
68.	Purinol EFF Granül	266	450	69	816	81	970	19	264
69.	Mukoliz Kapsül	863	1095	27	1670	53	2087	25	141
70.	Trombostez Draje	587	870	48	1323	52	1782	35	203
71.	Lyndiol Tablet	192	340	77	554	63	950	71	394
72.	insuline NPH	863	1550	80	2460	59	3582	46	315

Sıra No	İLACIN ADI	31.12.1984	31.12.1985	Artış %	31.12.1986	Artış %	31.12.1987	Artış %	Total Artış %
73.	Ben-Gay Pomad	192	318	66	581	83	829	43	331
74.	Cefobid 1 gr.Enj.	2948	3800	29	7394	95	8725	19	195
75.	Geopen 40 Tablet	8829	10400	18	20029	93	24035	20	172
76.	Pronapen 800.000	135	241	79	395	64	565	43	318
77.	Terramycin Pomad	190	288	52	477	66	686	44	261
78.	Bactrim Tablet	713	1140°	60	1680	47	2720	62	281
79.	Becozym-C Forte.Drj.	259	460	78	768	67	1590	107	513
80.	Bepanthene Pomad	146	275	88	445	62	600	35	310
81.	Supradyn Draje	363	570	57	1050	84	1400	33	285
82.	Rocephin 1 gr. i.M	-	5770	-	11900	106	17475	47	203 (2Y.111.14)
83.	Bilateral Tablet	1880	3050	62	5125	68	8030	57	327
84.	Paracetamol Şurup	361	540	50	935	73	1150	23	218
85.	Perebron Şurup	227	350	54	605	73	925	53	307
86.	Tantum Draje	317	420	32	870	107	1300	49	310
87.	Doxium 60 Tablet	3647	-	-	8851	-	17500	98	379
88.	Cafergot Draje	147	240	63	455	90	540	19	267
89.	Calcium-C Eff.Tab.	275	560	104	1175	110	1950	66	609
90.	Digoxin Tablet	163	250	53	473	89	670	42	311

Sıra No	İLACIN ADI	31.12.984	31.12.985	31.12.986	31.12.987	Artış %	Total Artış %
91.	Methergin Draje	670	390	715	900	83	233
92.	Optalidon Draje	148	240	420	525	75	254
93.	Pursennid Draje	331	540	1010	1250	87	277
94.	Zaditen Tablet	-	2600	6510	8795	150	238 2Y113
95.	Melleril 25mg. Draje	438	700	1218	1690	74	285
96.	Tavegyl Tablet	589	950	1870	2350	97	298
97.	Kenacort-A Orebaze	131	257	460	460	79	251
98.	Kenacort-A i.M.	1066	1744	2770	2770	59	160
99.	Mikostatın Oral Süsp.	232	381	600	1240	57	434
100.	Sefril 500mg.16Kap.	4662	7564	13385	13385	77	187

Yukarıda görülen fiyat analiz cetvellerinin ışığında şunları söyleyebiliriz :

a) İlaç Fiyatlarının Pratikte Serbest Bırakılması İle Birlikte, İlaç Fiyatları Son 3 Yılda % 314 Artmıştır.

Üzülerek ifade etmek isteriz ki, maalesef istatistiki bilgiler Ülkemizde ciddi bir biçimde tutulmamaktadır.

Araştırmalarımız sırasında gerek (DİE), gerek (İGEME) ve gerekse (İMS) verilerine sık sık müracaat edilmiş ve her defasında ciddi farklılıklara rastlanmıştır.

Ancak, inancımız odur ki, Türkiye'de ilaç alanında istatistiki bilgileri en ciddi derleyen kaynak (İMS)'dir. (İMS)'nin 1981 yılı verilerine göre ise halkın cebinden çıkan 50 milyar liranın yaklaşık 1/4 i 20 çeşit ilaca ödenmektedir ve aynı kaynağa göre Türkiye'de en çok satılan 20 ilaç şunlardır (18) :

Alfasilin, Bactrim, Lincocin, Ampisina, Aspirin, Becozyme, Calcium, Dekstroz, Kenacort, Novalgin, Garamycin, Brufen, Baralgin, Panalgin, Streptomagma, Mucaine, İncidal, Benexol, Pronapen ve Terramycin.

Lokomotif İlaçlar olarak adlandırılan bu ilaçlardan 17 tanesi yukarıdaki fiyat analiz cetvellerinde yer almaktadır.

Bu ilaçların 3 yıllık fiyat artış oranları eğer incelenecek olursa, ortalama artışın % 314 olduğu görülecektir.

b) Son 3 Yılda En Büyük Zammı % 609 ile Calcium-C Eff Tablet Görmüştür.

Bugün için, çok yaygın kullanımı ile çok tartışılır bir ilaç hüviyetinde olan Calcium-C Eff. Tablet'in zam alma sıralamasında da birinci sıraya gelip yerleşmesi oldukça düşündürücüdür.

c) Lokomotif İlaçlar, Zam Oranları En Yüksek Olan İlaçlardır.

d) En Büyük Zammı, En Çok Divers Kalem Sahip Olan Firma Almıştır (% 317)

Şu anda, en çok divers kaleme sahip olan firma Sandoz'dur. Ve 3 yıl içerisinde almış olduğu total zam yüzdesi ise % 317'dir.

2- 4.12.1984 Tarihli Kararname Öncesi ve Sonrası Dönemlere Ait İlaç Fiyatlarının Mukayeseli

Analizi (16,17):

Sıra No	İLACIN ADI	29.3.1972 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		ARTIŞ %	4.12.1984 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		ARTIŞ %
		31.12.1981	31.12.1984		31.12.1984	31.12.1987	
1.	İnsidon Draje	364	878	141	878	3225	267
2.	Locacorten Merhem	315	369	17	369	1525	313
3.	Adelphan Tablet	67	143	113	143	550	285
4.	Dorsilon 20 Tablet	255	395	54	395	1075	172
5.	Eugynon Draje	127	281	121	281	978	248
6.	Primobolan 100mg. Ampul	379	953	151	953	3433	260
7.	Depostat Ampul	939	1798	91	1798	7049	292
8.	Prent Tablet	847	2041	140	2041	7170	251
9.	İncidal Draje	169	371	119	371	1233	232
10.	Aspirin 0,5 Tablet	45	86	91	86	278	223
11.	Dulcaryl Tablet	97	171	76	171	510	198
12.	Tembutol Tablet	573	1267	121	1267	3150	148
13.	Panalgin Tablet	70	139	98	139	500	259
14.	Brufen 200x30 Draje	137	503	267	503	1740	246
15.	Fludex 20 Draje	448	894	99	894	3195	257
16.	Diamcron 60 Tablet	1084	1512	39	1512	8250	445
17.	Carovigen Kapsül	85	167	96	167	919	450

Sıra No	ILACIN ADI	29.3.1972 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		4.12.1984 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		ARTIŞ %
		31.12.1981	31.12.1984	31.12.1984	31.12.1987	
18.	Adecal Granül	122	249	249	867	248
19.	Tranxilene 5mg. Kapsül	122	295	295	1070	262
20.	Metiler 25 Draje	140	324	324	1530	372
21.	Buskoyaljin Komp. Tablet	102	378	378	1100	191
22.	Astma-Sanol Aerosol	195	411	411	2400	483
23.	Pilokarsol Damla	90	275	275	1734	530
24.	Brodil Şurup	140	413	413	1222	195
25.	Erythrocin 500mg. Tablet	506	2123	2123	4760	124
26.	Erythrocin Granül	172	483	483	3150	552
27.	Bevitin-C Draje	109	270	270	1140	322
28.	Alfoxyl 500mg. Tablet	551	993	993	3170	219
29.	Duphaston Tablet	813	1844	1844	7370	299
30.	Celestone Cron. Ampul	240	451	451	1860	312
31.	Lincocin 600mg. Ampul	114	329	329	1100	234
32.	Azosilin 30 Tablet	604	1648	1648	5612	240
33.	Tranko Buskas 40 Draje	150	737	737	1580	114
34.	Alfasilin 500mg. Kapsül	344	947	947	2930	209

Sıra No	İLAÇIN ADI	29.3.1972 KARARLI GENELGE DÖNEMİ		4.12.1984 TARIHİ GENELGE DÖNEMİ		ARTIŞ %	
		31.12.1981		31.12.1984			
		31.12.1981	31.12.1984	31.12.1984	31.12.1987		
35.	Epđantoin Simple Tablet	113	253	123	253	934	269
36.	Kuillil Draje	205	302	47	302	1130	274
37.	Fenasthma Şurup	123	291	136	291	914	214
38.	Vi-fer Kapsül	176	384	118	384	1600	316
39.	İsovit Tablet	107	234	118	234	1200	412
40.	Betnovate Pomad	192	455	136	455	1845	305
41.	Ventolin Tablet	227	399	75	399	925	131
42.	Corsal Kapsül	92	164	78	164	750	357
43.	Ergafein Draje	61	127	108	127	650	411
44.	Tetra Kapsül	187	321	71	321	1320	311
45.	Rolan Kapsül	149	250	67	250	959	283
46.	Gestanon Tablet	258	561	117	561	2200	292
47.	Lyndiol Tablet	106	192	81	192	950	394
48.	İnsuline NPH	307	863	181	863	3582	315
49.	Ben-gay Pomad	87	192	120	192	829	331
50.	Geopen 40 Tablet	977	8829	803	8829	24035	172
51.	Pronapen 800.000	57	135	136	135	565	318

Sıra No	İLAÇIN ADI	29.3.1972 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		4.12.1984 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		ARTIŞ %
		31.12.1981		31.12.1984		
		31.12.1981	31.12.1984	31.12.1984	31.12.1987	
52.	Terramycin Pomad	74	190	190	686	261
53.	Eactrim Tablet	304	713	713	2720	281
54.	Becozym-C Forte Draje	127	259	259	1590	513
55.	Bepantheme Pomad	86	146	146	600	310
56.	Supradyn Draje	151	363	363	1400	285
57.	Bilateral Tablet	648	1880	1880	8030	327
58.	Paracetamol Şurup	121	361	361	1150	218
59.	Perebron Şurup	122	227	227	925	307
60.	Tantum Draje	142	317	317	1300	310
61.	Cafergot Draje	86	147	147	540	267
62.	Calcium-C Eff. Tablet	139	275	275	1950	609
63.	Digoxin Tablet	90	163	163	670	311
64.	Methergin Draje	140	270	270	900	233
65.	Optalidon Draje	68	148	148	525	254
66.	Parsemid Draje	155	331	331	1250	277
67.	Melleril 25mg. Draje	179	438	438	1690	285
68.	Kenacort-A Orabase	87	131	131	460	251

Sıra No	İLAÇIN ADI	29.3.1972 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		4.12.1984 TARİHLİ GENELGE DÖNEMİ		ARTIŞ %
		31.12.1981	31.12.1984	31.12.1984	31.12.1987	
69.	Ker-cort-A İ.M.	426	1066	1066	2770	160
70.	Mikostatin Oral Süsp	86	232	232	1240	434
71.	Sefril 500mg. 16 Kapsül	1442	4662	4662	13385	187
72.	Novalgin 20 Tablet	49	129	129	600	365
73.	Novalgin 2cc. Ampul	175	329	329	1800	447
74.	Baralgin Tablet	160	350	350	1300	271
75.	Mucaine 200ml. Şurup	129	255	255	1450	468
76.	Ovral Draje	127°	260	260	869	234
77.	Streptomagma Şurup	162	287	287	1230	328
78.	Bismomagnesie	107	329	329	1150	249
79.	Purinol Dff. Granül	158	266	266	970	264
80.	Trombostaz Draje	325	587	587	1782	203

Gerek Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı fiyat listelerinde, gerekse Türk Eczacıları Birliği Bilgisayar Kütüklerinde 1984 senesinden önceki senelere ait fiyat değişkenliklerini gösterir bilgilerin bulunmayışı, bizleri ellerimizdeki envanterlerden yararlanmaya itmiştir. Ancak, 1981 yılı envanterinde her ilacın bulunmayışı, fiyat analizine aldığımız ilaç adetlerinde irademiz dışında azaltma yapmamıza neden olmuştur.

Bu bölümde ele aldığımız 80 adet ilacın mukayeseli fiyat analiz cetvellerine baktığımızda şunları görmekteyiz :

- a) **İlaç Fiyatlarının Denetim Altında Tutulmaya Çalışıldığı Bu Dönemdeki Fiyat Artış Oranı % 122'dir.**
 - b) **80 Kalem İlaçtan 73 Tanesinin Artış Oranı Bu Dönemde Daha Az Olmuş, 1 Kalem İlacın Artış Oranlarında Eşitlik Sağlanırken, 6 Adet İlaç İse Yüksek Oranlarda Zam Görmüştür.**
 - c) **Lokomotif İlaçlar, Yine Zam Oranları En Yüksek Olanlardır.**
- 3 — İlaç Endeksleri Artış Hızı İle, Diğer Endeks Artış Hızlarının Senelere Göre Karşılaştırılması (19) :**

- a) **D.İ.E. 1981 = 100 Bazlı Toptan Eşya Endeks Sayıları**

Yıl	Genel Endeks Sayısı	% Artış Hızı TÜRKİYE
1982	127,0	28.9
1983	165,7	30.5
1984	249,1	50.3
1985	356,8	43.2
1986	462,3	29.6
1987	610,4	32.0

- b) **D.İ.E. 1978 - 1979 = 100 Bazlı Kentsel Yerler Tüketici Fiyat Endeks Sayıları**

Yıl	Genel Endeks Sayıları	% Artış Hızı TÜRKİYE
1982	410,3	—
1983	539,1	31.4
1984	800,0	48.4
1985	1159,6	45.0
1986	1561,0	34.6
1987	2167,5	38.9

c) Yıl	Gıdalar Genel Endeksi	% Artış Hızı TÜRKİYE
1982	424,2	—
1983	534,8	26.1
1984	840,1	57.1
1985	1181,5	40.6
1986	1541,0	30.4
1987	2154,0	39.8

d) Yıl	Ev Eşyaları ile İlgili Harcamalar	% Artış Hızı TÜRKİYE
1982	348,8	—
1983	472,6	35.5
1984	672,3	42.3
1985	935,5	39.1
1986	1266,7	35.4
1987	1841,0	45.3

Not : Ev eşyaları ile ilgili harcamalarda takip edilen maddeler :

Oturma Odası Takımı, Kanepe, Somya, Halı, Masa, Yatak, Yorgan, Perde, Tül, Çarşaf, Battaniye, Ütü, Elektrik Süpürgesi, Çamaşır Makinası, Buzdolabı, Dikiş Makinası, Soba, Gırgır, Bütangaz Ocak, Gaz Fırını, Düdüklü Tencere, Temizleme Tozu, Sabun, Deterjan, Tuvalet Kâğıdı ve Peçeteler, Çamaşır Suyu, Ampul, Cam Mutfak Eşyası, Porselen Mutfak Eşyası, Alüminyum Tencere, Çatal-Kaşık-Bıçak, Emaye Mutfak Eşyası, Plastik Kova, Melamin Mutfak Eşyası.

Yukarıdaki endeks sayılarının ve ona bağlı artış hızlarının ne kadar doğru olduğu bilinemez. Hatta, pratik hayatla kıyaslanacak olursa, oldukça şüphelidir. Ne var ki, tüm bunlar D.İ.E. verilerinden alınmıştır.

D.İ.E. verileri içerisinde, ilaca özel bir yer verilmemiştir. Sadece sağlık harcamaları kalemi vardır. O nedenle kendi bulmuş olduğumuz ilaç fiyat artışlarını, D.İ.E. verilerinde gösterilen artışlarla mukayese yapmak zorunluluğu doğmuştur.

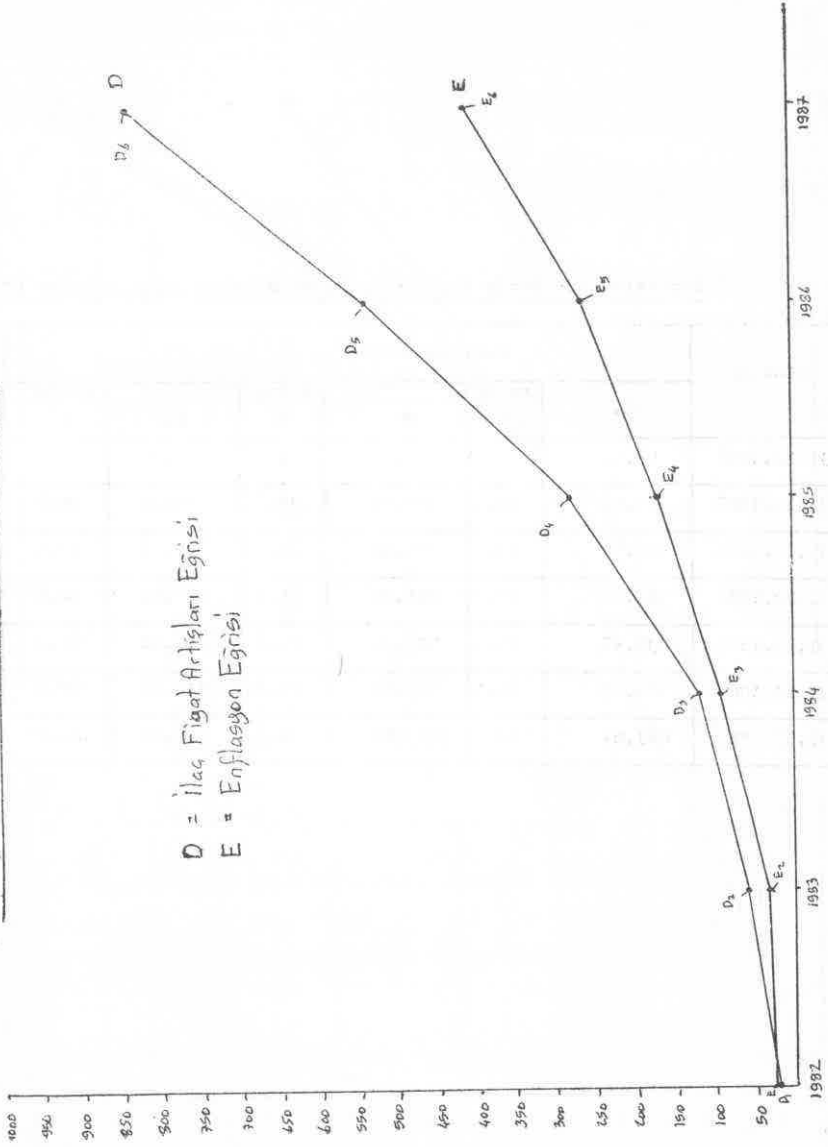
Şimdi, buna göre aşağıdaki tabloyu inceleyelim :

CİNSİ	1983	1984	1985	1986	1987	1988/3. Ay
Toptan Eşya Endeks Artışları %	30.5	50.3	43.2	29.6	32.0	--
Tüketici Fiyat Endeks Artışlar %	31.4	48.4	45.0	34.6	38.9	—
Gıdalar Endeks Artışları %	26.1	57.1	40.6	30.4	39.8	—
Ev Eşyaları İle İlgili Harcamalarda Artışlar %	35.5	42.3	39.1	35.4	45.3	—
İlaç Fiyat Artışları %	28.0	38.7	66.7	69.4	47.8	87.0

Yukarıdaki harcama kalemlerinden de görüleceği üzere, ilaç fiyatları serbest bırakılınca kadar diğer harcama kalemlerine nazaran daha düşük oranlarda seyretmiştir. 4.12.1984 tarihli fiyat kararnamesinin hemen akabinde % 38.7 olan artış oranı birden % 66.7'ye, oradan da % 69.4'e sıçramış ve adeta bir pik oluşturulmuştur. 1987 senesinde görülen % 47.8'lik artış oranı aldatıcıdır. Zira Türk siyasi hayatında son derece önemli olan seçimlerin, 1987 senesinin sonlarına rastlaması, mevcut hükümetin bazı politik hesaplar içerisinde girerek ilaçlara fiyat vermemesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu artış oranı zahiri olarak düşük gözükmemektedir. Nitekim seçimlerin hemen akabinde ilaçların birden zam alması bunun bir işaretidir. O nedenle yukarıda görülen tablonun sonuna 1988'in 3. ayı da eklenmiş ve bu ay itibarıyla artış yüzdesinin % 87 olduğu görülmüştür. (1988'in 3. ayına ait D.İ.E. verileri henüz belli değildir.)

Mevcut verilerin ışığı altında oluşturulan enflasyon eğrisi ile, yine yukarıdaki verilere dayalı olarak oluşturulan ilaç fiyatlarındaki artış eğrisi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. (1987 sonu itibarı ile)

e) Enflasyon ve İlgili Piyasalarındaki Artış (19):

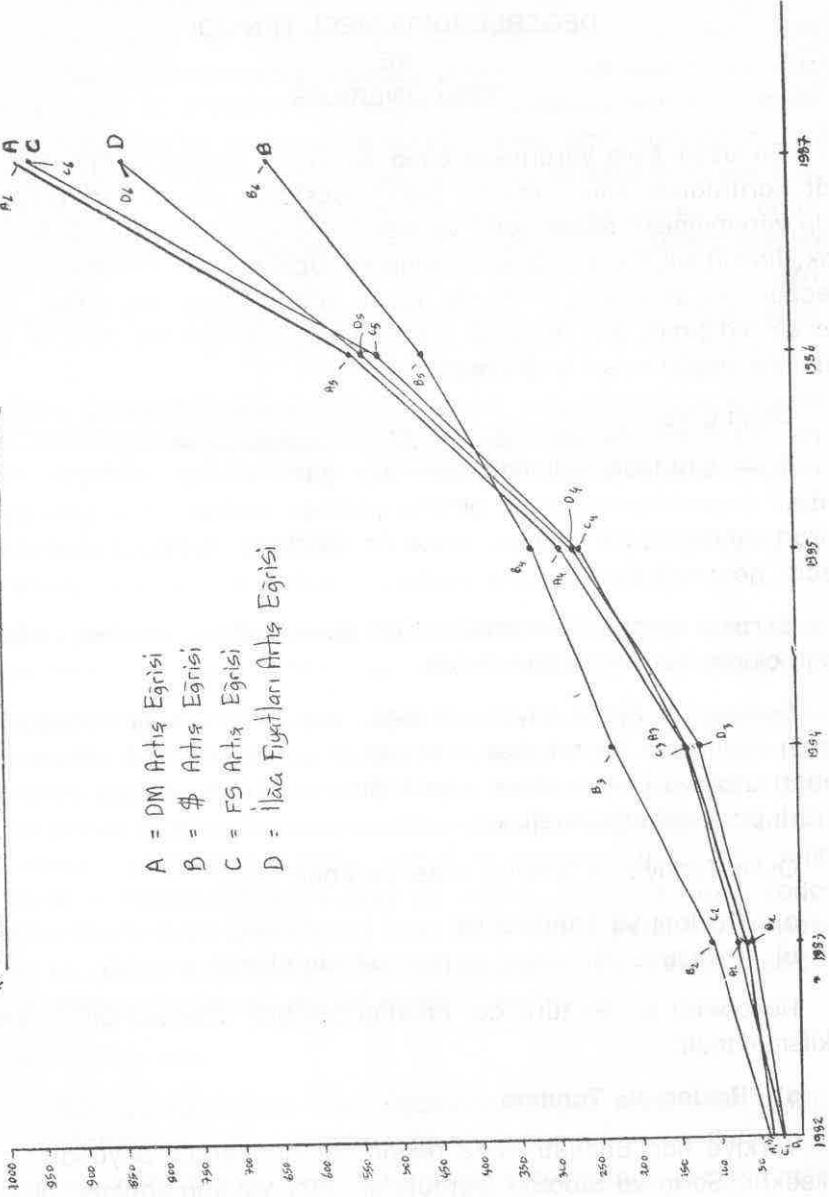
D = İlgili Piyasalarındaki Artış

E = Enflasyon

1) Senelere Göre Döviz Kurlarında Meydana Gelen Değişiklikler (20):

SENELER	DÖVİZİN CİNSİ					
	DM	Artış %	\$	Artış %	FS	Artış %
31.12.1981	59.52	-	134.95	-	74.85	-
31.12.1982	79.82	34.1	188.60	39.7	94.91	26.8
31.12.1983	103.79	23.1	285.60	51.4	130.53	37.5
31.12.1984	142.63	37.4	446.97	56.5	172.13	31.8
31.12.1985	235.47	65.1	579.71	29.7	279.51	62.3
31.12.1986	379.89	65.5	759.68	31.0	446.92	67.0
31.12.1987	641.84	64.0	1023.44	34.7	792.44	69.7

κ) Döviz Karırları ve İlaç Fiyatlarındaki Artış (20):

- A = DM Artış Eğrisi
- B = \$ Artış Eğrisi
- C = FS Artış Eğrisi
- D = İlaç Fiyatları Artış Eğrisi